

Βρυξέλλες, 3 Ιουλίου 2019
(OR. en)

8657/19

Διοργανικός φάκελος:
2018/0207(COD)

CODEC 971
JAI 417
INF 121
CADREFIN 217
FREMP 60
PE 210

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιώματα και αξίες» - Αποτελέσματα της πρώτης ανάγνωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Στρασβούργο, 15 έως 18 Απριλίου 2019)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κ. Claude MORAES (S&D, HB), εξ ονόματος της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, υπέβαλε τροπολογία (τροπολογία 115) στην έκθεση του κ. Bodil VALERO (Greens/EFA, ΣΔ) επί της προαναφερθείσας πρότασης.

Επιπλέον, η πολιτική ομάδα EFDD υπέβαλε μία τροπολογία (τροπολογία 116).

II. ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Κατά την ψηφοφορία της στις 17 Απριλίου 2019, η Ολομέλεια ενέκρινε την τροπολογία 115 (472 ψήφοι υπέρ, 129 κατά και 41 αποχές) επί της πρότασης. Δεν εγκρίθηκαν άλλες τροπολογίες.

Η τροποποιημένη πλέον πρόταση της Επιτροπής αποτελεί τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η οποία περιέχεται στο νομοθετικό ψήφισμά του, ως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος¹.

Τα μέρη του κειμένου του παραρτήματος που δεν επισημαίνονται με γκρι χρώμα αντιστοιχούν κατ' ουσίαν, με ανακολουθίες ήσσονος σημασίας, στη συναντίληψη που επιτεύχθηκε στις 6 Μαρτίου 2019 κατά την τελευταία τριμερή σύσκεψη στα πλαίσια της 8ης κοινοβουλευτικής περιόδου (2014-2019). Οι ανακολουθίες αυτές πρόκειται να διορθωθούν πριν από την έγκριση της θέσης του Συμβουλίου, εφόσον έχει επιτευχθεί συμφωνία επί του όλου κειμένου.

Το κείμενο που επισημαίνεται με γκρι χρώμα στο παράρτημα δεν έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο των διοργανικών διαπραγματεύσεων στο παρόν στάδιο.

---

¹ Στο κείμενο της θέσης του Κοινοβουλίου που περιλαμβάνεται στο νομοθετικό ψήφισμα επισημαίνονται οι αλλαγές που επιφέρουν οι τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής. Οι προσθήκες στο κείμενο της Επιτροπής επισημαίνονται με *έντονα και πλάγια στοιχεία*. Οι διαγραφές επισημαίνονται με το σύμβολο «■».

(17.4.2019)

Πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες» ***I

Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιώματα και αξίες» (COM(2018)0383 – C8-0234/2018 – 2018/0207(COD))

(Συνήθης νομοθετική διαδικασία: πρώτη ανάγνωση)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής προς το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2018)0383),
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 294 παράγραφος 2 και τα άρθρα 16 παράγραφος 2, 19 παράγραφος 2, 21 παράγραφος 2, 24, 167 και 168 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οποία του υποβλήθηκε η πρόταση από την Επιτροπή (C8-0234/2018),
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 294 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
  - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της 18ης Οκτωβρίου 2018¹,
  - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών της 10ης Οκτωβρίου 2018²,
  - έχοντας υπόψη την επιστολή του Προέδρου του προς τους προέδρους των επιτροπών της 25ης Ιανουαρίου 2019 στην οποία περιγράφεται η προσέγγιση του Κοινοβουλίου όσον αφορά τα τομεακά προγράμματα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΔ) μετά το 2020,
  - έχοντας υπόψη την επιστολή του Συμβουλίου προς τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 1ης Απριλίου 2019 στην οποία επιβεβαιώνεται η κοινή συμφωνία που επιτεύχθηκε από τους συννομοθέτες κατά τις διαπραγματεύσεις,
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 59 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας, της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων, της Επιτροπής Προϋπολογισμών, της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων (A8-0468/2018),
1. εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση όπως παρατίθεται κατωτέρω¹.

¹ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 178.

² ΕΕ C 461 της 21.12.2018, σ. 196.

2. ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει εκ νέου την πρόταση στο Κοινοβούλιο, αν την αντικαταστήσει με νέο κείμενο, αν της επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις ή αν προτίθεται να της επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις·
3. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στα εθνικά κοινοβούλια.

---

¹ Η παρούσα θέση αντικαθιστά τις τροπολογίες που εγκρίθηκαν στις 17 Ιανουαρίου 2019 (Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0040).

Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που καθορίστηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 17 Απριλίου 2019 εν όψει της έγκρισης κανονισμού (ΕΕ) 2019/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες»

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 16 παράγραφος 2, το άρθρο 19 παράγραφος 2, το άρθρο 21 παράγραφος 2, το άρθρο 24, το άρθρο 167 και το άρθρο 168,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία³,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, «η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών». Επιπλέον, το άρθρο 3 ορίζει ότι «η Ένωση έχει σκοπό να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την

---

¹ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 178.

² ΕΕ C 461 της 21.12.2018, σ. 196.

³ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Απριλίου 2019. Το κείμενο που εμφανίζεται με γκριζοκίτρινη σκίαση δεν έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο των διοργανικών διαπραγματεύσεων.

ευημερία των λαών της» και ότι, μεταξύ άλλων, «σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς». Οι αξίες αυτές επιβεβαιώνονται και ενσωματώνονται και στα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (*«ο Χάρτης»*).

- (2) Αυτά τα δικαιώματα και οι αξίες πρέπει να εξακολουθήσουν να **καλλιεργούνται, να προστατεύονται, και να προωθούνται με ενεργό τρόπο**, να εφαρμόζονται και να είναι κοινά για τους πολίτες και τους λαούς της ΕΕ και να βρίσκονται στον πυρήνα του εγχειρήματος της ΕΕ, **καθώς τυχόν επιδείνωση στον τομέα της προστασίας αυτών των δικαιωμάτων και αξιών σε οιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες για την Ένωση στο σύνολό της**. Ως εκ τούτου, θα δημιουργηθεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ ένα νέο ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, που θα περιλαμβάνει τα προγράμματα **«Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες»** και «Δικαιοσύνη». Σε μια εποχή στην οποία οι ευρωπαϊκές κοινωνίες έρχονται αντιμέτωπες με τον εξτρεμισμό, τη ριζοσπαστικοποίηση και τις διαιρέσεις **και με έναν συρρικνούμενο χώρο για την ανεξάρτητη κοινωνία των πολιτών**, είναι πιο σημαντική από ποτέ η προώθηση, η ενίσχυση και η προάσπιση της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων και των αξιών της ΕΕ: των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου. Αυτό θα έχει σημαντικές και άμεσες συνέπειες για την πολιτική, την κοινωνική, την πολιτιστική και την οικονομική ζωή στην ΕΕ. Στο πλαίσιο του νέου ταμείου, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα συνεχίσει να στηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης **που βασίζεται στο κράτος δικαίου, την ανεξαρτησία και την αμεροληψία της δικαιοσύνης, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη** και τη διασυνοριακή συνεργασία. Το πρόγραμμα **«Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες»** θα συγκεράσει το πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴, και το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» για την

⁴ **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 62).**

περίοδο 2014-2020, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου⁵ (εφεξής, τα «προκάτοχα προγράμματα»).

- (3) Το ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, καθώς και τα δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματά του, επικεντρώνονται ■ σε πρόσωπα και οντότητες που συμβάλλουν στη ζωογόνηση και στην τόνωση των κοινών μας αξιών και δικαιωμάτων **και της ισότητας**, καθώς και της πλούσιας πολυμορφίας μας. Ο απώτερος στόχος είναι να καλλιεργηθεί και να διατηρηθεί μια ισότιμη, **ανοικτή, πλουραλιστική**, χωρίς αποκλεισμούς και δημοκρατική κοινωνία που βασίζεται σε δικαιώματα. Αυτό περιλαμβάνει μια δραστήρια **και ενδυναμωμένη** κοινωνία των πολιτών, την ενθάρρυνση της δημοκρατικής, πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής τους και την καλλιέργεια της πλούσιας πολυμορφίας της ευρωπαϊκής κοινωνίας, με βάση **τις κοινές μας αξίες και** την κοινή μας ιστορία και μνήμη. Το άρθρο 11 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση **επιτάσσει στα** θεσμικά όργανα **της Ένωσης να διατηρούν ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με την κοινωνία των πολιτών και να** δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης.
- (3α) **Θα πρέπει να καθιερωθεί τακτικός, ανοικτός και διαφανής διάλογος με τους δικαιούχους του προγράμματος και με άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, μέσω της συγκρότησης ομάδας διαλόγου με τους πολίτες. Η ομάδα διαλόγου με τους πολίτες θα πρέπει να είναι ένα ανοικτό και άτυπο φόρουμ συζήτησης και να συμβάλλει στην ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών και στη συζήτηση των εξελίξεων της πολιτικής στους τομείς και τους στόχους που καλύπτονται από το πρόγραμμα και τους συναφείς τομείς. Η ομάδα διαλόγου με τους πολίτες δεν θα πρέπει να έχει οιαδήποτε αρμοδιότητα σε σχέση με τη διαχείριση του προγράμματος.**
- (4) Το πρόγραμμα ■ αναμένεται ότι θα επιτρέψει να αναπτυχθούν συνέργειες με σκοπό την αντιμετώπιση των προκλήσεων που είναι κοινές για την προώθηση και την προστασία των αξιών **της Ένωσης** και να επιτευχθεί μια κρίσιμη διάσταση ώστε να σημειωθούν απτά αποτελέσματα στον τομέα. Αυτό αναμένεται να επιτευχθεί με βάση τη θετική εμπειρία από τα προκατόχα προγράμματα **και την περαιτέρω ανάπτυξη της εμπειρίας αυτής**. Με τον

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2014, για τη θέσπιση του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 115 της 17.4.2014, σ. 3).

τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατό να διερευνηθούν πλήρως οι δυνατότητες συνεργειών, με σκοπό την αποτελεσματικότερη στήριξη των καλυπτόμενων τομέων πολιτικής και την αύξηση της δυνατότητάς τους να προσεγγίσουν **τους ανθρώπους και την κοινωνία των πολιτών, με στόχο μια ισόρροπη γεωγραφική κατανομή**. Το πρόγραμμα, για να είναι αποτελεσματικό, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ειδική φύση των διάφορων πολιτικών, τις διαφορετικές ομάδες-στόχους τους και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους μέσω εξατομικευμένης και στοχευμένης προσέγγισης.

- (4α) **Ο πλήρης σεβασμός και η προώθηση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας είναι θεμελιώδους σημασίας για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην Ένωση και τη διασφάλιση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Με την προώθηση των δικαιωμάτων και των αξιών, το πρόγραμμα θα συμβάλει στην οικοδόμηση μιας πιο δημοκρατικής Ένωσης, τον σεβασμό του κράτους δικαίου και τον δημοκρατικό διάλογο, τη διαφάνεια και τη χρηστή διακυβέρνηση, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις όπου υπάρχει συρρίκνωση του χώρου για την κοινωνία των πολιτών.**
- (5) Για να έρθει η Ευρωπαϊκή Ένωση πιο κοντά στους πολίτες της **και να ενισχυθεί η δημοκρατική συμμετοχή**, είναι αναγκαία μια σειρά δράσεων και συντονισμένων προσπαθειών. **Θα πρέπει να αναπτυχθεί και να προαχθεί η ευρωπαϊκή ιθαγένεια και η ευρωπαϊκή ταυτότητα μέσω της ενθάρρυνσης της κατανόησης, από τους πολίτες, της διαδικασίας χάραξης πολιτικής και της προαγωγής της συμμετοχής των πολιτών στις δράσεις της Ένωσης. Επίσης, η προσέγγιση των πολιτών μεταξύ τους μέσω έργων αδελφοποίησης πόλεων ή δικτύων πόλεων και η στήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο** στους τομείς που καλύπτονται από το πρόγραμμα θα συμβάλλουν στο να αυξηθεί η συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνία και, τελικά, η ενεργή συμμετοχή τους στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης. Ταυτόχρονα, η στήριξη δραστηριοτήτων που προάγουν την αμοιβαία κατανόηση, **τον διαπολιτισμικό διάλογο, την πολιτιστική και γλωσσική διαφορετικότητα, την κοινωνική ένταξη** και τον σεβασμό προς τους άλλους, καλλιεργεί την αίσθηση του ανήκειν **στην Ένωση και μια κοινή ιθαγένεια στο πλαίσιο μιας** ευρωπαϊκής ταυτότητας με βάση μια κοινή αντίληψη για τις **κοινές μας** αξίες, τον πολιτισμό, την ιστορία και την κληρονομιά της Ευρώπης. Η προώθηση της αίσθησης του ανήκειν στην Ένωση και των αξιών της Ένωσης είναι ιδιαίτερα σημαντική μεταξύ των πολιτών των εξόχως απόκεντρων περιοχών της ΕΕ λόγω του απόκεντρου χαρακτήρα και της απόστασής τους από την ηπειρωτική Ευρώπη

- (6) Οι δραστηριότητες μνήμης και ο κριτικός αναστοχασμός σχετικά με την ιστορική μνήμη της Ευρώπης είναι απαραίτητα για να αποκτήσουν οι πολίτες, **ιδίως οι νέοι**, επίγνωση της κοινής τους ιστορίας και των κοινών τους αξιών ως θεμελίου για ένα κοινό μέλλον **■**. **Οι δραστηριότητες μνήμης θα πρέπει να αποτυπώνουν τα αίτια των ολοκληρωτικών καθεστώτων στη σύγχρονη ιστορία της Ευρώπης – ιδίως του ναζισμού, που κατέληξε στο Ολοκαύτωμα, του φασισμού, του σταλινισμού και των ολοκληρωτικών κομμουνιστικών καθεστώτων – και να τιμούν τη μνήμη των θυμάτων τους. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν δραστηριότητες που συνδέονται με άλλα καθοριστικά γεγονότα και σημεία αναφοράς της πρόσφατης ευρωπαϊκής ιστορίας.** Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η σημασία των ιστορικών, **κοινωνικών**, πολιτιστικών και διαπολιτισμικών πτυχών, **για να δημιουργηθεί μια ευρωπαϊκή ταυτότητα που θα βασίζεται σε κοινές αξίες και στο αίσθημα** ότι ανήκει κανείς στο ίδιο σύνολο.
- (7) Οι πολίτες θα πρέπει επίσης να αποκτήσουν μεγαλύτερη εξοικείωση με τα δικαιώματά τους, τα οποία απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης, και να αισθάνονται άνετα να ζουν, να ταξιδεύουν, να σπουδάζουν, να εργάζονται και να συμμετέχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες σε άλλα κράτη μέλη, όπως επίσης θα πρέπει να νιώθουν ότι μπορούν να απολαμβάνουν και να ασκούν όλα τα δικαιώματά τους που απορρέουν από την ιθαγένεια και να εμπιστεύονται την ίση πρόσβαση, την πλήρη επιβολή και προστασία των δικαιωμάτων τους χωρίς διακρίσεις, οπουδήποτε και εάν βρίσκονται στην Ένωση. Η κοινωνία των πολιτών πρέπει να λαμβάνει στήριξη για την προώθηση και τη διαφύλαξη των **■** αξιών της Ένωσης που αποτυπώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, καθώς και για την ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτές, όπως και για να συμβάλλει στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο.
- (8) Η ισότητα **■ των φύλων** αποτελεί θεμελιώδη αξία και στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. **Παρατηρείται, ωστόσο, στασιμότητα ως προς τη συνολική πρόοδο στο θέμα της ισότητας των φύλων.** Οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών και των κοριτσιών και η άνιση μεταχείρισή τους, **καθώς και οι διάφορες μορφές βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών** παραβιάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους και εμποδίζουν την πλήρη πολιτική, κοινωνική και οικονομική συμμετοχή τους στην κοινωνία. Επιπλέον, η ύπαρξη **πολιτικών**, δομικών και πολιτισμικών εμποδίων δεν επιτρέπει την επίτευξη της πραγματικής ισότητας των φύλων. **Η προώθηση της ισότητας των φύλων και της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων** σε όλες τις δραστηριότητές της Ένωσης αποτελεί, ως εκ τούτου, **βασικό καθήκον** της Ένωσης και κινητήρια δύναμη για

την οικονομική μεγέθυνση και *την κοινωνική ανάπτυξη και* θα πρέπει να υποστηρίζεται από το πρόγραμμα. *Η ενεργή καταπολέμηση των στερεοτύπων και η αντιμετώπιση των σιωπηρών και διατομεακών διακρίσεων έχουν ιδιαίτερη σημασία. Η ισότιμη πρόσβαση στην εργασία, η ισότιμη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και η εξάλειψη των φραγμών στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας σε όλους τους τομείς, π.χ. τον δικαστικό, τον επιστημονικό, τεχνολογικό, μηχανολογικό και μαθηματικό (STEM) και σε συναφείς τομείς, αποτελούν πυλώνες της ισότητας των φύλων. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί επίσης στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και στη δίκαιη κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών της μη αμειβόμενης οικιακής εργασίας και της φροντίδας για τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και άλλα εξαρτώμενα άτομα, που εξακολουθούν να αποτελούν πυλώνες της ισότιμης οικονομικής ανεξαρτησίας και της συμμετοχής και συνδέονται άρρηκτα με την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.*

- (9) Η έμφυλη βία και η βία *κατά ομάδων κινδύνου* (παιδιά, νέοι και άλλες ομάδες κινδύνου *όπως οι ΛΟΑΔΜΙ και τα άτομα με αναπηρία*) συνιστούν σοβαρή παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και εξακολουθούν να παρατηρούνται σε όλη την Ένωση, σε όλα τα κοινωνικά και οικονομικά περιβάλλοντα, με σοβαρές επιπτώσεις στη σωματική, διανοητική και ψυχολογική υγεία των θυμάτων καθώς και στην κοινωνία στο σύνολό της. *Οι γυναίκες είναι τα άτομα που πλήττονται περισσότερο από την έμφυλη βία και την παρενόχληση, τόσο στην ιδιωτική όσο και τη δημόσια σφαίρα· κατά συνέπεια, η καταπολέμηση αυτής της βίας αποτελεί κεντρική δράση για την πρόληψη και την ισότητα των φύλων. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) ορίζει τη «βία κατά των γυναικών» ως «κάθε πράξη βίας με βάση το φύλο η οποία επιφέρει ή είναι πιθανό να επιφέρει σωματική, γενετήσια, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή πόνο στις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών για τέτοιες πράξεις, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνει στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή». Για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας απαιτείται πολυδιάστατη προσέγγιση που θα καλύπτει τις νομικές, οικονομικές, εκπαιδευτικές και τις σχετικές με την υγεία πτυχές. Θα πρέπει επίσης να υπάρξει ενεργή αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων από νεαρή ηλικία, καθώς και όλων των μορφών ρητορικής μίσους και διαδικτυακής βίας. Στο πλαίσιο αυτό εξακολουθεί να έχει ουσιώδη σημασία η υποστήριξη οργανώσεων για τα δικαιώματα των γυναικών και άλλων φορέων που εργάζονται στο*

πεδίο αυτό. Για τα παιδιά, τους νέους και άλλες ομάδες σε κίνδυνο, όπως οι ΛΟΑΔΜΙ και τα άτομα με αναπηρία, ο κίνδυνος να αποτελέσουν αντικείμενο βίας, **ιδίως στο πλαίσιο της οικογένειας και των προσωπικών σχέσεων**, είναι επίσης αυξημένος. Θα πρέπει να αναληφθεί δράση για την προώθηση των δικαιωμάτων **των ανθρώπων που είναι σε κίνδυνο – ιδίως των δικαιωμάτων των παιδιών (συμπεριλαμβανομένων των ορφανών παιδιών, των παιδιών που έχουν μείνει ορφανά μετά από ενδοοικογενειακά εγκλήματα και άλλων ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων παιδιών)** – και για τη συμβολή στην προστασία **τους και τη διασφάλιση** των δικαιωμάτων τους στην ανάπτυξη **και την αξιοπρέπεια**. Η καταπολέμηση κάθε μορφής βίας, **ιδίως της έμφυλης βίας**, η προώθηση της πρόληψής της και η προστασία και στήριξη των θυμάτων αποτελούν προτεραιότητες της Ένωσης που συμβάλλουν στην άσκηση των ατομικών θεμελιωδών δικαιωμάτων και στην ισότητα **των φύλων**. Οι προτεραιότητες αυτές θα πρέπει να στηρίζονται από το πρόγραμμα.

- (10) Η ισχυρή πολιτική βούληση και η συντονισμένη δράση με βάση τις μεθόδους και τα αποτελέσματα των προηγούμενων προγραμμάτων «Δάφνη», «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» και «Δικαιοσύνη» είναι απαραίτητες για την αποτροπή και την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας και για την προστασία των θυμάτων. Ειδικότερα, η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «Δάφνη», από τη θέση του σε λειτουργία το 1997, με σκοπό τη στήριξη των θυμάτων βίας και την καταπολέμηση της βίας εις βάρος γυναικών, παιδιών και νέων, έχει σημειώσει μεγάλη επιτυχία, τόσο από άποψη δημοτικότητας για τα εμπλεκόμενα μέρη (δημόσιες αρχές, ακαδημαϊκοί φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις) όσο και από άποψη αποτελεσματικότητας των χρηματοδοτούμενων έργων. Έχει χρηματοδοτήσει έργα ευαισθητοποίησης, παροχής υπηρεσιών υποστήριξης προς τα θύματα και στήριξης των δραστηριοτήτων **οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών** που εργάζονται επί τόπου. Έχει εστιαστεί σε κάθε μορφή βίας, όπως για παράδειγμα η ενδοοικογενειακή βία, η σεξουαλική βία και η εμπορία ανθρώπων, **η παρενοχλητική παρακολούθηση και παραδοσιακές επιβλαβείς πρακτικές** όπως ο **ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των γυναικών**, καθώς και σε νέες, αναδύομενες μορφές βίας, όπως ο κυβερνοεκφοβισμός και **η παρενόχληση μέσω του διαδικτύου**.

Ως εκ τούτου, κατά την υλοποίηση του προγράμματος, είναι σημαντικό να συνεχιστούν όλες αυτές οι δράσεις, **με την πρόβλεψη ανεξάρτητου κονδυλίου του προϋπολογισμού για το πρόγραμμα «Δάφνη»**, και να ληφθούν υπόψη τα σχετικά αποτελέσματα και τα διδάγματα που αντλήθηκαν.

- (11) Η απαγόρευση των διακρίσεων αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ένωσης. Το άρθρο 19 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η απαγόρευση των διακρίσεων κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 21 του Χάρτη. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των διαφόρων μορφών διακρίσεων, **συμπεριλαμβανομένων των άμεσων, έμμεσων και διαρθρωτικών διακρίσεων**, και θα πρέπει να αναληφθεί παράλληλα κατάλληλη δράση για την αποτροπή και την καταπολέμηση των διακρίσεων για έναν ή περισσότερους λόγους. Το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει δράσεις για την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων **κάθε μορφής**, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, **της αφρικανοφοβίας**, του αντισημιτισμού, **του αντιαθιγγανισμού**, του αντιμουσουλμανικού μίσους και άλλων μορφών μη ανοχής, **συμπεριλαμβανομένων της ομοφοβίας, της αμφιφοβίας, της τρανσφοβίας και της ιντερφοβίας και άλλων μορφών μη ανοχής με βάση την ταυτότητα φύλου, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, κατά ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, ενώ θα συνεκτιμά τις πολλαπλές διακρίσεις**. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας, μίσους, διαχωρισμού και στιγματισμού, καθώς και στην καταπολέμηση του εκφοβισμού, της παρενόχλησης και της μη ανεκτικής μεταχείρισης. Το πρόγραμμα θα πρέπει να υλοποιηθεί με αμοιβαία ενισχυτικό τρόπο μαζί με άλλες δραστηριότητες της Ένωσης που έχουν τους ίδιους στόχους, ιδίως με εκείνες που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 5ης Απριλίου 2011 με τίτλο «Πλαίσιο της ΕΕ για εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά μέχρι το 2020»¹⁰ και στη σύσταση του Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου 2013 για αποτελεσματικά μέτρα ένταξης των Ρομά στα κράτη μέλη⁶.
- (12) Τα **κοινωνικά** και περιβαλλοντικά εμπόδια, καθώς και η έλλειψη πρόσβασης, εμποδίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία, σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα. Τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν εμπόδια, μεταξύ άλλων, σε ό, τι αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, τα οφέλη μιας χωρίς αποκλεισμούς, ποιοτικής εκπαίδευσης, την αποφυγή της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την πρόσβαση σε πολιτιστικές πρωτοβουλίες και στα ΜΜΕ, ή τη χρήση των πολιτικών δικαιωμάτων τους. Ως συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ), η Ένωση και

⁶ ΕΕ C 378 της 24.12.2013, σ. 1.

όλα τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευτεί να προωθούν, να προστατεύουν και να διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρία απολαμβάνουν πλήρως και σε ισότιμη βάση όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Οι διατάξεις της ΣΗΕΔΑΑ έχουν καταστεί αναπόσπαστο κομμάτι της έννομης τάξης της Ένωσης.

- (13) Το δικαίωμα ενός ατόμου στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών (δικαίωμα στην ιδιωτικότητα) αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και στο άρθρο 16 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συμμόρφωση με τους κανόνες για την προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από ανεξάρτητες εποπτικές αρχές. Το νομικό πλαίσιο της Ένωσης, ιδίως ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷ και η οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁸, περιέχει διατάξεις με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι εν λόγω νομικές πράξεις αναθέτουν στις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων το καθήκον της ευαισθητοποίησης του κοινού και της προώθησης της κατανόησης των κινδύνων, των κανόνων, των εγγυήσεων και των δικαιωμάτων που σχετίζονται με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η Ένωση θα πρέπει να είναι σε θέση να πραγματοποιεί δράσεις ευαισθητοποίησης, **μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που προασπίζουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τα πρότυπα της Ένωσης, και να διενεργεί μελέτες και άλλες σχετικές δραστηριότητες, δεδομένης της σημασίας του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε καιρούς ταχείων τεχνολογικών εξελίξεων.**
- (14) Το άρθρο 24 της ΣΛΕΕ υποχρεώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εκδίδουν τις διατάξεις σχετικά με τις διαδικασίες και προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υποβολή πρωτοβουλίας πολιτών κατά την έννοια του άρθρου 11 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η υποχρέωση αυτή υλοποιήθηκε με την έκδοση του κανονισμού [(ΕΕ)

⁷ ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1-88.

⁸ ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89-131.

αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁹). Το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει τη χρηματοδότηση της τεχνικής και οργανωτικής υποστήριξης για την εφαρμογή του κανονισμού [(ΕΕ) αριθ. 211/2011], στηρίζοντας έτσι την άσκηση από τους πολίτες του δικαιώματος να διοργανώνουν και να υποστηρίζουν πρωτοβουλίες ευρωπαϊών πολιτών.

- (15) Σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 10 της ΣΛΕΕ, το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει την ενσωμάτωση των στόχων της διάστασης της ισότητας των φύλων και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε όλες τις δραστηριότητές του. ***Η ενδιάμεση και η τελική αξιολόγηση του προγράμματος θα πρέπει να αξιολογούν τον αντίκτυπο με βάση το φύλο προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον το πρόγραμμα συμβάλλει στην ισότητα των φύλων και να διαπιστωθεί μήπως έχει ακούσιες αρνητικές επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβανομένων υπόψη της διαφορετικής φύσης και του διαφορετικού μεγέθους των δραστηριοτήτων των διαφόρων σκελών του προγράμματος, είναι σημαντικό τα ατομικά δεδομένα που συλλέγουν οι φορείς υλοποίησης έργων να κατανέμονται ει δυνατόν κατά φύλο. Εξίσου σημαντικό είναι να παρέχονται στους αιτούντες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συνεκτίμησης της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εργαλείων για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, όπως συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό και εκτιμήσεις των επιπτώσεων με βάση το φύλο, κατά περίπτωση. Η ισότητα των φύλων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της διαβούλευσης με εμπειρογνώμονες και ενδιαφερόμενα μέρη.***
- (16) Το άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ απαιτεί από την Ένωση να προωθεί την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη και με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού.
- (17) Σύμφωνα με τις νομικές πράξεις της Ένωσης σχετικά με την ίση μεταχείριση, τα κράτη μέλη συστήνουν ανεξάρτητους φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, γνωστούς ως «φορείς ισότητας», με σκοπό την καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση τη φυλή και την εθνοτική καταγωγή, καθώς και με βάση το φύλο. Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη έχουν προχωρήσει πέρα από τις απαιτήσεις αυτές και έχουν διασφαλίσει ότι οι φορείς ισότητας είναι επίσης αρμόδιοι για διακρίσεις με βάση άλλους λόγους όπως ***η γλώσσα, η ηλικία, τα***

---

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών (ΕΕ L 65 της 11.3.2011, σ. 1).

χαρακτηριστικά φύλου, η ταυτότητα φύλου και η ποικιλομορφία ως προς το φύλο, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η θρησκεία και οι πεποιθήσεις, η αναπηρία ■ . Οι φορείς ισότητας διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση της ισότητας και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας για την ίση μεταχείριση, ιδίως παρέχοντας ανεξάρτητη στήριξη στα θύματα διακρίσεων, διεξάγοντας ανεξάρτητες έρευνες για τις διακρίσεις, δημοσιεύοντας ανεξάρτητες εκθέσεις και διατυπώνοντας συστάσεις για κάθε ζήτημα που σχετίζεται με τις διακρίσεις στη χώρα τους. Είναι σημαντικό το έργο των φορέων ισότητας σε αυτόν τον τομέα να συντονιστεί σε ενωσιακό επίπεδο. Το 2007 δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων Ισότητας (EQUINET). Τα μέλη του είναι οι εθνικοί φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, όπως ορίζεται στις οδηγίες 2000/43/EK¹⁰ και 2004/113/EK του Συμβουλίου¹¹, και στις οδηγίες 2006/54/EK¹² και 2010/41/EE¹³ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. **Στις 22 Ιουνίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση σχετικά με τα πρότυπα για τους φορείς ισότητας, η οποία καλύπτει την εντολή, την ανεξαρτησία, την αποτελεσματικότητα, τον συντονισμό και τη συνεργασία των φορέων ισότητας.** Το EQUINET βρίσκεται σε εξαιρετική θέση, καθώς είναι ο μοναδικός φορέας που διασφαλίζει τον συντονισμό των δραστηριοτήτων μεταξύ των φορέων ισότητας. Αυτή η δραστηριότητα που ασκεί το EQUINET ως προς τον συντονισμό έχει ουσιαστική σημασία για την ορθή εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων στα κράτη μέλη και θα πρέπει να στηρίζεται από το πρόγραμμα.

(17α) Με σκοπό την ενίσχυση της φιλικής προς τον χρήστη προσβασιμότητας και την παροχή αμερόληπτης καθοδήγησης και πρακτικών πληροφοριών σε σχέση με όλες τις πτυχές του προγράμματος, θα πρέπει να συσταθούν σημεία επαφής στα κράτη μέλη που θα παρέχουν συνδρομή τόσο στους δικαιούχους όσο και στους αιτούντες. Τα σημεία

¹⁰ Οδηγία 2000/43/EK του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (EE L 180 της 19.7.2000, σ. 22).

¹¹ Οδηγία 2004/113/EK του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών (EE L 373 της 21.12.2004, σ. 37).

¹² Οδηγία 2006/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (EE L 204 της 26.7.2006, σ. 23).

¹³ Οδηγία 2010/41/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα και για την κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου (EE L 180 της 15.7.2010, σ. 1).

επαφής για το πρόγραμμα θα πρέπει να είναι σε θέση να εκτελούν τα καθήκοντά τους ανεξάρτητα, χωρίς παρεμβολή των δημόσιων αρχών στη λήψη των αποφάσεών τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν την πλέον κατάλληλη διαχείριση των σημείων επαφής για το πρόγραμμα, μεταξύ άλλων μέσω δημόσιων αρχών, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών ή κοινοπραξιών αυτών. Τα σημεία επαφής για το πρόγραμμα δεν φέρουν καμία ευθύνη για τη διαχείριση του προγράμματος.

- (18) Οι ανεξάρτητοι φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα ■ και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην προώθηση και τη διαφύλαξη των κοινών αξιών της ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 2 της ΣΕΕ, καθώς και στην ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτές, όπως και στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Όπως αναφέρεται στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Απριλίου 2018, *η αύξηση της χρηματοδότησης και η επαρκής χρηματοδοτική στήριξη έχουν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη ευνοϊκού και βιώσιμου περιβάλλοντος ώστε οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να ενισχύσουν τον ρόλο τους και να ασκούν τα καθήκοντά τους ανεξάρτητα και αποτελεσματικά. Ως εκ τούτου, συμπληρωματικά προς τις προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο, η χρηματοδότηση της ΕΕ θα πρέπει να συμβάλλει στη στήριξη, την ενδυνάμωση και την οικοδόμηση των ικανοτήτων των ανεξάρτητων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στην προαγωγή των αξιών και των ■ δικαιωμάτων, των οποίων οι δραστηριότητες βοηθούν τη στρατηγική επιβολή των δικαιωμάτων που απορρέουν από το δίκαιο της ΕΕ και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω δραστηριοτήτων υπεράσπισης όπως στρατηγικής σημασίας δικαστικές αγωγές, εκστρατείες, επικοινωνίας και άλλες δραστηριότητες επαγρύπνησης, καθώς και στην προώθηση, την προστασία και την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τις ■ αξίες της Ένωσης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο. Το πρόγραμμα θα πρέπει να εφαρμόζεται με φιλικό προς τον χρήστη τρόπο, για παράδειγμα φιλική προς τον χρήστη αίτηση και διαδικασία υποβολής εκθέσεων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην προσβασιμότητά του από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε διεθνικό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων τοπικών οργανώσεων βάσης της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και στην ικανότητα των δικαιούχων. Στο πλαίσιο αυτό μελετάται η χρήση της χρηματοδοτικής στήριξης προς τρίτους, κατά περίπτωση.*

- (19) Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίσει τη συνολική συνοχή, τη συμπληρωματικότητα και τις συνέργειες με το έργο οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών της Ένωσης, ιδίως του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων και του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και θα πρέπει να συνεκτιμήσει το έργο άλλων εθνικών και διεθνών παραγόντων στους τομείς που καλύπτει το πρόγραμμα.
- (20) Το πρόγραμμα θα πρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να είναι ανοικτό στη συμμετοχή των μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), των μελών της ΕΖΕΣ που δεν είναι μέλη του ΕΟΧ, και άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Οι υπό προσχώρηση χώρες, οι υποψήφιας χώρες και οι δυνάμει υποψήφιας χώρες που επωφελούνται από προενταξιακή στρατηγική θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα.
- (21) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διάθεση κονδυλίων από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία όλων των δράσεων που υλοποιούνται, η συμπληρωματικότητά τους με τις δράσεις των κρατών μελών, ενώ η συνοχή, η συμπληρωματικότητα και οι συνέργειες θα πρέπει να επιδιώκονται με χρηματοδοτικά προγράμματα για τη στήριξη τομέων πολιτικής με στενούς δεσμούς μεταξύ τους, ιδίως στο πλαίσιο του ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες –και, ως εκ τούτου, με το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη»– καθώς και με τα προγράμματα «Δημιουργική Ευρώπη» και Erasmus+ για την πραγμάτωση των δυνατοτήτων των πολιτισμικών διασταυρώσεων στους τομείς του πολιτισμού, των μέσων μαζικής ενημέρωσης, των τεχνών, της εκπαίδευσης και της δημιουργικότητας. Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν συνέργειες με άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης, ιδίως στους τομείς της απασχόλησης **και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, προπαντός με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+**, της εσωτερικής αγοράς, των επιχειρήσεων, των νέων, της υγείας, της ιθαγένειας, της δικαιοσύνης, της μετανάστευσης, της ασφάλειας, της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, της βιομηχανίας, της συνοχής, του τουρισμού, των εξωτερικών σχέσεων, του εμπορίου και της **βιώσιμης** ανάπτυξης.
- (22) Ο παρών κανονισμός καθορίζει ένα χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα «**Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες**» το οποίο αποτελεί το ποσό προνομιακής αναφοράς, κατά την έννοια του [αναφορά προς επικαιροποίηση ανάλογα με την περίπτωση σύμφωνα με τη νέα διοργανική συμφωνία: σημείο 17 της διοργανικής συμφωνίας, της 2ας Δεκεμβρίου

2013, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση¹⁴], για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού.

- (23) Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) [ο νέος δημοσιονομικός κανονισμός] (ο «δημοσιονομικός κανονισμός») εφαρμόζεται στο παρόν πρόγραμμα. Θεσπίζει κανόνες για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται κανόνες για τις επιδοτήσεις, τα έπαθλα, τις συμβάσεις, την έμμεση εκτέλεση, τα χρηματοδοτικά μέσα και τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό.
- (24) Τα είδη χρηματοδότησης και οι μέθοδοι εκτέλεσης δυνάμει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τη δυνατότητά τους να συμβάλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων των δράσεων και να αποφέρουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, του κόστους των ελέγχων, του διοικητικού φόρτου, **της ικανότητας των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών και των προβλεπόμενων δικαιούχων**, και του αναμενόμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Συναφώς, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο χρήσης εφάπαξ ποσών, κατ' αποκοπή συντελεστών και μοναδιαίων δαπανών, καθώς και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 125 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού. ■

(24α) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁵, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου¹⁶, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ)

¹⁴ [Παραπομπή προς επικαιροποίηση: ΕΕ C 373 της 20.12.2013, σ. 1. Η συμφωνία είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32013Q1220\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32013Q1220(01))].

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

¹⁶ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.95, σ. 1).

αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου¹⁷ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου¹⁸, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται με αναλογικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορεί να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιες έρευνες και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να διερευνά και να ασκεί δίωξη σε υποθέσεις απάτης και άλλων ποινικών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης οφείλει να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση στην Επιτροπή, την OLAF, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) και να μεριμνά ώστε τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης να εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα.

- (25) Όσον αφορά την υλοποίηση των ειδικών στόχων της προώθησης της ισότητας των φύλων, των δικαιωμάτων, της δραστηριοποίησης των πολιτών και της συμμετοχής τους στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο, και της καταπολέμησης της βίας, τρίτες χώρες που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) μπορούν να συμμετέχουν σε ενωσιακά προγράμματα στο

¹⁷ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.96, σ. 2).

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

¹⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

πλαίσιο της συνεργασίας που εγκαθιδρύεται από τη συμφωνία για τον ΕΟΧ, η οποία προβλέπει την υλοποίηση των προγραμμάτων με απόφαση που λαμβάνεται βάσει της εν λόγω συμφωνίας. Τρίτες χώρες μπορούν επίσης να συμμετέχουν βάσει άλλων νομικών πράξεων. Θα πρέπει να περιληφθεί στον παρόντα κανονισμό ειδική διάταξη ώστε να χορηγηθούν στον αρμόδιο διατάκτη, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τα απαραίτητα δικαιώματα και η πρόσβαση για να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

(26) Οι οριζόντιοι δημοσιονομικοί κανόνες που έχουν θεσπιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 322 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται στον παρόντα κανονισμό. Οι κανόνες αυτοί προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και καθορίζουν ιδίως τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσω επιδοτήσεων, δημόσιων συμβάσεων, επάθλων, έμμεσης εκτέλεσης, και προβλέπουν επαληθεύσεις ως προς την ευθύνη των δημοσιονομικών παραγόντων. Οι κανόνες που εγκρίνονται με βάση το άρθρο 322 της ΣΛΕΕ αφορούν επίσης την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης σε περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων στον τομέα του κράτους δικαίου στα κράτη μέλη, καθώς ο σεβασμός του κράτους δικαίου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την αποτελεσματική χρηματοδότηση της ΕΕ.

(26a) Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης στην περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη έχει ως στόχο να εξοπλίσει την Ένωση ώστε να προστατεύει καλύτερα τον προϋπολογισμό της όταν αδυναμίες του κράτους δικαίου δυσχεραίνουν ή απειλούν να βλάψουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση ή τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Θα πρέπει να συμπληρώνει το πρόγραμμα για τα δικαιώματα και τις αξίες ο ρόλος του οποίου είναι διαφορετικός, ήτοι η χρηματοδότηση πολιτικών που είναι σύμφωνες με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ευρωπαϊκές αξίες που επικεντρώνονται στις ζωές των πολιτών και στη συμμετοχή.

(27) Σύμφωνα με το [να αναπροσαρμοστεί η παραπομπή σύμφωνα με νέα απόφαση σχετικά με τις ΥΧΕ: άρθρο 94 της απόφασης 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου²⁰], τα πρόσωπα και οι

²⁰ Απόφαση 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2013, για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση («απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ») (ΕΕ L 344 της 19.12.2013, σ. 1).

οντότητες που είναι εγκατεστημένες σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ) είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και των στόχων του προγράμματος και των ενδεχόμενων ρυθμίσεων που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος. **Οι περιορισμοί που οφείλονται στη μεγάλη απόσταση των ΥΧΕ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την υλοποίηση του προγράμματος, ενώ πρέπει να παρακολουθείται και να αξιολογείται σε τακτά διαστήματα η ουσιαστική συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.**

- (28) Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της αντιμετώπισης της αλλαγής του κλίματος, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της ΕΕ για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, το πρόγραμμα αυτό θα συμβάλει στην ενσωμάτωση της δράσης για το κλίμα, καθώς και στην επίτευξη ενός γενικού στόχου που συνίσταται στο να διατεθεί το 25 % των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ προς στόχους που αφορούν το κλίμα **κατά την περίοδο του ΠΔΠ 2021-2027, και σε ετήσιο στόχο 30 % το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο μέχρι το 2027.** Αντίστοιχες δράσεις θα προσδιοριστούν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της υλοποίησης του προγράμματος, και θα αξιολογηθούν εκ νέου στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησής του.
- (29) Σύμφωνα με τις παραγράφους 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, της 13ης Απριλίου 2016, απαιτείται αξιολόγηση του παρόντος προγράμματος βάσει των πληροφοριών που συλλέγονται μέσω των ειδικών απαιτήσεων παρακολούθησης, με παράλληλη αποφυγή των υπέρμετρων ρυθμίσεων και της διοικητικής επιβάρυνσης, ιδίως για τα κράτη μέλη. Κατά περίπτωση, οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του προγράμματος στην πράξη.
- (30) Προκειμένου να συμπληρωθεί ο παρών κανονισμός **με στόχο την υλοποίηση του προγράμματος και τη διασφάλιση αποτελεσματικής αξιολόγησης της προόδου ως προς την επίτευξη των στόχων του,** θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά **τα προγράμματα εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 13** και τους δείκτες που αναφέρονται στα άρθρα 14 και 16 και στο παράρτημα ΙΙ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διενεργεί η Επιτροπή κατάλληλες διαβουλεύσεις κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι δε διαβουλεύσεις να διενεργούνται σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική

συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 *Αντικείμενο*

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το πρόγραμμα «**Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες**» («πρόγραμμα»).

Καθορίζει τους στόχους του προγράμματος, τον προϋπολογισμό του για την περίοδο 2021-2027, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2 *Στόχοι του προγράμματος*

1. Γενικός στόχος του προγράμματος είναι η προστασία και η προαγωγή των δικαιωμάτων και των αξιών όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες της ΕΕ, **τον Χάρτη και στις εφαρμοστέες διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως** μέσω της προστασίας των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών **και άλλων ενδιαφερόμενων μερών που δραστηριοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο, και μέσω της ενθάρρυνσης της συμμετοχής στα κοινά και στις δημοκρατικές διαδικασίες**, με στόχο τη διατήρηση **και την περαιτέρω ανάπτυξη** ανοικτών, **βασισμένων σε δικαιώματα**, δημοκρατικών, **ισότιμων** και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών **με βάση το κράτος δικαίου**.
2. Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στην παράγραφο 1, το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους που αντιστοιχούν σε σκέλη:
  - α) **προστασία και προώθηση των αξιών της Ένωσης (σκέλος για τις αξίες της Ένωσης),**

- α) προώθηση των δικαιωμάτων, της μη εισαγωγής διακρίσεων, της ισότητας **■**, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, και προαγωγή της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και της μη εισαγωγής διακρίσεων (Σκέλος «Ισότητα, δικαιώματα και ισότητα των φύλων»),
- β) προώθηση της δραστηριοποίησης των πολιτών και της συμμετοχής τους στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης και των ανταλλαγών μεταξύ πολιτών διαφορετικών κρατών μελών και ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με την κοινή ευρωπαϊκή ιστορία (σκέλος «Δραστηριοποίηση και συμμετοχή των πολιτών»),
- γ) καταπολέμηση της βίας, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας (σκέλος «Δάφνη»).

Άρθρο 2α

Σκέλος «Αξίες της Ένωσης»

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο -α), το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην προστασία, την προώθηση και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα, παρέχοντας χρηματοδοτική στήριξη σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό και διακρατικό επίπεδο για την προώθηση και την καλλιέργεια των εν λόγω δικαιωμάτων, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την προστασία και την προώθηση των αξιών της Ένωσης και τον σεβασμό του κράτους δικαίου και συμβάλλοντας στην οικοδόμηση μιας πιο δημοκρατικής Ένωσης, δημοκρατικού διαλόγου, διαφάνειας και χρηστής διακυβέρνησης.

Άρθρο 3

Σκέλος «Ισότητα, δικαιώματα και ισότητα των φύλων»

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α), το πρόγραμμα εστιάζεται στα εξής:

- α) *στην προώθηση της ισότητας και στην πρόληψη και την καταπολέμηση των ανισοτήτων και των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού*

■ και στον σεβασμό της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων βάσει των λόγων που προβλέπονται στο άρθρο 21 του Χάρτη·

- β) ■ στην υποστήριξη, προαγωγή και εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών:
- i) στην προώθηση της πλήρους άσκησης των δικαιωμάτων των γυναικών, της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, της ενδυνάμωσης των γυναικών και της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου·
  - ii) στην προώθηση της μη διακριτικής μεταχείρισης και της ενσωμάτωσής της·
  - iii) στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και κάθε μορφής μισαλλοδοξίας, συμπεριλαμβανομένων της ομοφοβίας, της αμφιφοβίας, της τρανσφοβίας και της ιντερφοβίας και της μη ανοχής με βάση την ταυτότητα φύλου, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου·
  - iv) στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού·
  - v) στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία·
- β α) στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων της ιθαγένειας της Ένωσης και του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 4

Σκέλος «Δραστηριοποίηση και συμμετοχή των πολιτών»

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β), το πρόγραμμα εστιάζεται στα εξής:

- α) ■ στην υποστήριξη έργων που αποσκοπούν στην τήρηση της μνήμης καθοριστικών για τη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία γεγονότων, συμπεριλαμβανομένων των αιτίων και των συνεπειών των απολυταρχικών και ολοκληρωτικών καθεστώτων, και στην ευαισθητοποίηση των ευρωπαίων πολιτών σχετικά με την κοινή ιστορία, τον

πολιτισμό, την πολιτιστική κληρονομιά και τις αξίες τους, ούτως ώστε να ενισχυθεί η κατανόηση των πολιτών όσον αφορά την Ένωση, την προέλευσή της, τον σκοπό της, την ποικιλομορφία και τα επιτεύγματά της, καθώς και τη σημασία της αμοιβαίας κατανόησης και ανοχής·

- β) στην προώθηση της συμμετοχής των πολιτών και αντιπροσωπευτικών ενώσεων και της συμβολής τους στα κοινά και στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης μέσω της γνωστοποίησης και της δημόσιας ανταλλαγής των απόψεών τους σε όλους τους τομείς σχετικά με τη δράση της Ένωσης·
- βα) στην προώθηση των ανταλλαγών μεταξύ πολιτών διαφορετικών χωρών, ιδίως μέσω της αδελφοποίησης πόλεων και δικτύων πόλεων, ούτως ώστε να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία του πλούτου και της πολυμορφίας της κοινής κληρονομιάς της Ένωσης και να συνειδητοποιήσουν ότι τα στοιχεία αυτά αποτελούν το θεμέλιο για ένα κοινό μέλλον.

Άρθρο 5

Σκέλος «Δάφνη»

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ), το πρόγραμμα εστιάζεται στα εξής:

- α) στην πρόληψη και την καταπολέμηση σε όλα τα επίπεδα κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και της ενδοοικογενειακής βίας, μεταξύ άλλων με την προώθηση των προτύπων που ορίζει η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης)· και
- α) στην πρόληψη και την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας κατά παιδιών, νέων, καθώς και κατά άλλων ομάδων κινδύνου, όπως τα άτομα ΛΟΑΔΜΙ και τα άτομα με αναπηρία·
- β) στην υποστήριξη και την προστασία όλων των άμεσων και έμμεσων θυμάτων αυτής της βίας, όπως η ενδοοικογενειακή βία που ασκείται στο πλαίσιο της οικογένειας ή η βία σε προσωπικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που έχουν

μείνει ορφανά από ενδοοικογενειακά εγκλήματα, και στη στήριξη και τη διασφάλιση του ίδιου επιπέδου προστασίας σε όλη την Ένωση για τα θύματα έμφυλης βίας.

Άρθρο 6

Προϋπολογισμός

1. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση του προγράμματος για το διάστημα 2021 έως 2027 ανέρχεται σε **1 627 000 000 EUR σε τιμές 2018 [1 834 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές]**.
2. Από το ποσό της παραγράφου 1, διατίθεται το ακόλουθο ενδεικτικό ποσό στον εξής στόχο:

-α) 754 062 000 EUR σε τιμές 2018 [850 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές] (ήτοι 46,34 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου) για τους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο -α).

α) 429 372 000 EUR σε τιμές 2018 [484 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές] (ήτοι 26,39 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου) για τους ειδικούς στόχους του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχεία α) και γ).

β) 443 566 000 EUR σε τιμές 2018 [500 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές] (ήτοι 27,26 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου) για την επίτευξη των ειδικών στόχων του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Η Επιτροπή διαθέτει τουλάχιστον το 50 % των ποσών που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο πρώτο εδάφιο στοιχεία -α) και α) στη στήριξη δραστηριοτήτων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, εκ του οποίου τουλάχιστον το 65 % διατίθεται σε τοπικές και περιφερειακές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Η Επιτροπή δεν παρεκκλίνει κατά περισσότερο από πέντε ποσοστιαίες μονάδες από τα κατανεμηθέντα ποσοστά του χρηματοδοτικού κονδυλίου, όπως καθορίζονται στο παράρτημα -I. Εάν κριθεί αναγκαία η υπέρβαση του ορίου αυτού, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων κατ' εξουσιοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 16, για την τροποποίηση του Παραρτήματος -I με τροποποίηση των διατιθέμενων ποσοστών κατά πέντε έως δέκα ποσοστιαίες μονάδες.

3. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να χρησιμοποιείται για τεχνική και διοικητική βοήθεια για την υλοποίηση του προγράμματος, όπως π.χ. για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων εταιρικών συστημάτων πληροφορικής, μελετών, συνεδριάσεων εμπειρογνομόνων και επικοινωνιακών δραστηριοτήτων σχετικά με τις προτεραιότητες και τους τομείς που σχετίζονται με τους γενικούς στόχους του προγράμματος.
4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού, οι δαπάνες για δράσεις που απορρέουν από έργα που περιλαμβάνονται στο πρώτο πρόγραμμα εργασίας είναι επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2021.
5. Οι πόροι που διατίθενται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν *αιτήματός τους ή αιτήματος της Επιτροπής*, να μεταφερθούν στο πρόγραμμα. Η Επιτροπή μεριμνά για την εκτέλεση των εν λόγω πόρων άμεσα, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού **■**. Όταν είναι δυνατόν, οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του κράτους μέλους.

Άρθρο 7

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα

1. Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν οι ακόλουθες χώρες, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις:
  - α) τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) τα οποία είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία για τον ΕΟΧ·
  - β) υπό προσχώρηση χώρες, υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που προβλέπονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
  - γ) χώρες που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα

προγράμματα της Ένωσης που προβλέπονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών.

δ) άλλες τρίτες χώρες, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην ειδική συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε κάθε πρόγραμμα της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμφωνία αυτή:

- διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία μεταξύ των συνεισφορών και των οφελών της τρίτης χώρας που συμμετέχει στα προγράμματα της Ένωσης·
- καθορίζει τις προϋποθέσεις συμμετοχής στα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών στα επιμέρους προγράμματα και το διοικητικό κόστος τους. Οι εν λόγω συνεισφορές αποτελούν έσοδα για ειδικό προορισμό, σύμφωνα με το άρθρο [21 παράγραφος 5] του [νέου δημοσιονομικού κανονισμού]·
- δεν παρέχει στην τρίτη χώρα εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με το πρόγραμμα·
- εγγυάται το δικαίωμα της Ένωσης να διασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και να προστατεύει τα οικονομικά της συμφέροντα.

Άρθρο 8

Εκτέλεση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται με άμεση διαχείριση σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, ή με έμμεση διαχείριση με φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Το πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση σε οποιαδήποτε από τις μορφές που προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό.
3. [Συνεισφορές σε μηχανισμό αλληλασφάλισης μπορούν να καλύπτουν τον κίνδυνο που συνδέεται με την είσπραξη χρηματικών ποσών που οφείλονται από δικαιούχους και θεωρείται επαρκής εγγύηση στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού. Εφαρμόζονται

οι διατάξεις του [άρθρου X] του κανονισμού XXX [διαδόχου του κανονισμού για το ταμείο εγγυήσεων].

Άρθρο 9

Είδος της δράσης

Δράσεις που συμβάλλουν στην υλοποίηση ειδικού στόχου του άρθρου 2 μπορούν να χρηματοδοτούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Συγκεκριμένα, οι δράσεις που απαριθμούνται στο παράρτημα I είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

Άρθρο 9α

Ομάδα διαλόγου με τους πολίτες

Η Επιτροπή συγκροτεί «ομάδα διαλόγου με τους πολίτες» με στόχο την εξασφάλιση τακτικού, ανοικτού και διαφανούς διαλόγου με τους δικαιούχους του προγράμματος και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών και τη συζήτηση των εξελίξεων της πολιτικής στους τομείς και τους στόχους που καλύπτονται από το πρόγραμμα και τους συναφείς τομείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Άρθρο 10

Επιδοτήσεις

1. Η παροχή και η διαχείριση επιδοτήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος γίνονται σύμφωνα με τον τίτλο VIII του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί να αποτελείται από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Άρθρο 11

Σωρευτική [, συμπληρωματική] και συνδυασμένη χρηματοδότηση

1. Δράση που έχει λάβει χρηματοδοτική συνεισφορά στο πλαίσιο του προγράμματος μπορεί επίσης να λάβει χρηματοδοτική συνεισφορά από οποιοδήποτε άλλο ενωσιακό πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων ταμείων υπό επιμερισμένη διαχείριση, με την προϋπόθεση ότι οι δύο συνεισφορές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες. [Η σωρευτική χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών της δράσης και η στήριξη από διάφορα προγράμματα της Ένωσης μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία].
2. Όταν το πρόγραμμα και τα ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση που αναφέρονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) [XX] [ΚΚΔ] παρέχουν από κοινού χρηματοδοτική στήριξη σε μεμονωμένη δράση, η εν λόγω δράση εκτελείται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με την είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
3. Οι δράσεις που είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του προγράμματος και πληρούν τους όρους του δεύτερου εδαφίου μπορούν να προσδιορισθούν με σκοπό να χρηματοδοτηθούν από τα ταμεία στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης. Σε αυτή την περίπτωση, εφαρμόζονται τα ποσοστά συγχρηματοδότησης και οι κανόνες επιλεξιμότητας που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

Οι δράσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) έχουν αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος·
- β) συμμορφώνονται με τις ελάχιστες ποιοτικές απαιτήσεις της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων·
- γ) δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

Οι δράσεις εκτελούνται από τη διαχειριστική αρχή του άρθρου [65] του κανονισμού (ΕΕ) [XX] [ΚΚΔ], σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό και

τους ειδικούς για κάθε ταμείο κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις δημοσιονομικές διορθώσεις.

Άρθρο 12

Επιλέξιμες οντότητες

1. Επιπλέον των κριτηρίων που ορίζονται στο [άρθρο 197] του δημοσιονομικού κανονισμού, εφαρμόζονται και τα κριτήρια επιλεξιμότητας των δαπανών που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.
2. Οι εξής οντότητες είναι επιλέξιμες:
  - α) νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε μια από τις ακόλουθες χώρες:
    - κράτος μέλος ή υπερπόντια χώρα ή έδαφος συνδεδεμένο με αυτό·
    - τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα, **εκτός από την περίπτωση του ειδικού στόχου του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο -α)**·
  - β) νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί βάσει του δικαίου της Ένωσης και διεθνείς οργανισμοί.
3. Μπορεί να χορηγηθεί επιδότηση λειτουργίας χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων προς το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων Ισότητας (EQUINET), **δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 2, σημείο α)**, για την κάλυψη δαπανών που συνδέονται με το μόνιμο πρόγραμμα εργασίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 13

Πρόγραμμα εργασίας και πολυετείς προτεραιότητες

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των προγραμμάτων εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του δημοσιονομικού κανονισμού.

2. *Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 16 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού, με την κατάρτιση του κατάλληλου προγράμματος εργασίας.*

Άρθρο 14

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

1. Στο παράρτημα II παρατίθενται οι δείκτες για την κατάρτιση εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο του προγράμματος ως προς την επίτευξη των ειδικών στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 2.
2. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων του, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 16, για τη θέσπιση ενός πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένου μέσω τροποποιήσεων του παραρτήματος II για την επανεξέταση και τη συμπλήρωση των δεικτών, όπου απαιτείται.
3. Το σύστημα υποβολής εκθέσεων για τις επιδόσεις διασφαλίζει ότι τα στοιχεία με τα οποία παρακολουθούνται η υλοποίηση του προγράμματος και τα αποτελέσματα συλλέγονται κατά τρόπο αποδοτικό, αποτελεσματικό και έγκαιρο. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλονται αναλογικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στους αποδέκτες των πόρων της Ένωσης και στα κράτη μέλη.

Άρθρο 15

Αξιολόγηση

1. Οι αξιολογήσεις διενεργούνται εγκαίρως ώστε να τροφοδοτούν με στοιχεία τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
2. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος διενεργείται όταν υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες για την υλοποίηση του προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη από την έναρξη της υλοποίησης του προγράμματος. Η ενδιάμεση αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων του μακροπρόθεσμου αντικτύπου των προκάτοχων προγραμμάτων («Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» και «Ευρώπη για τους πολίτες»).

3. Αφού ολοκληρωθεί η υλοποίηση του προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη ύστερα από τη λήξη της περιόδου που καθορίζεται στο άρθρο 1, η Επιτροπή προβαίνει σε τελική αξιολόγηση του προγράμματος.
4. Η Επιτροπή ανακοινώνει τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 16

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται **στα άρθρα 13 και 14** ανατίθεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται **στα άρθρα 13 και 14** μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Απόφαση ανάκλησης καταργεί την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ.
4. Πριν από την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή ζητά τη γνώμη των εμπειρογνομόνων που ορίζονται από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. **Με βάση τη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, οι πολίτες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το σχέδιο κειμένου μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης εντός προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων. Διενεργείται διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή**

των Περιφερειών επί του σχεδίου κειμένου, με βάση την πείρα των ΜΚΟ και των τοπικών και περιφερειακών αρχών όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος.

6. Κατ' εξουσιοδότηση πράξη που έχει εκδοθεί βάσει των άρθρων 13 και 14 τίθεται σε ισχύ αν δεν διατυπωθούν αντιρρήσεις είτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είτε από το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα εκφράσουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 17

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Εφόσον τρίτη χώρα συμμετέχει στο πρόγραμμα αυτό με απόφαση βάσει διεθνούς συμφωνίας ή δυνάμει άλλης νομικής πράξης, η τρίτη χώρα χορηγεί στον αρμόδιο διατάκτη, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τα απαραίτητα δικαιώματα και την πρόσβαση ώστε να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Στην περίπτωση της OLAF, στα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνεται το δικαίωμα διενέργειας ερευνών, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 18

Πληροφόρηση, επικοινωνία και δημοσιότητα

1. Οι αποδέκτες της ενωσιακής χρηματοδότησης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση της χρηματοδότησης και εξασφαλίζουν την προβολή της (ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους), παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και

αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.

2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας για το πρόγραμμα, τις δράσεις και τα αποτελέσματά του. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στο πρόγραμμα συμβάλλουν επίσης στην προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που αυτές είναι συναφείς με τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 2.

Άρθρο 18α

Σημεία επαφής για το πρόγραμμα

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να καθορίζει σημεία επαφής για το πρόγραμμα. Τα σημεία επαφής είναι υπεύθυνα για την παροχή αμερόληπτης καθοδήγησης, πρακτικών πληροφοριών και συνδρομής στους αιτούντες, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους δικαιούχους του προγράμματος σε σχέση με όλες τις πτυχές του προγράμματος, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων, τη διάδοση φιλικών προς τον χρήστη πληροφοριών και των αποτελεσμάτων του προγράμματος, τις έρευνες για τους εταίρους, την κατάρτιση και άλλες διατυπώσεις. Τα σημεία επαφής για το πρόγραμμα εκτελούν τα καθήκοντά τους με ανεξάρτητο τρόπο.

Άρθρο 20

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 και ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 390/2014 καταργούνται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Άρθρο 21

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των οικείων δράσεων, μέχρι τη λήξη τους, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 390/2014, οι οποίοι εξακολουθούν να εφαρμόζονται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.

2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα μπορεί επίσης να καλύπτει τις δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση της μετάβασης μεταξύ του προγράμματος και των μέτρων που είχαν εγκριθεί στο πλαίσιο των προκάτοχων προγραμμάτων που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 390/2014.
3. Εάν χρειαστεί, μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2027 με σκοπό την κάλυψη των δαπανών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3, έτσι ώστε να καταστεί εφικτή η διαχείριση των δράσεων που δεν έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

Άρθρο 22

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός στο σύνολό του και εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη.

....

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -I

Τα διαθέσιμα κονδύλια του προγράμματος που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 κατανέμονται ως εξής:

α) Στο πλαίσιο του ποσού που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2:

- τουλάχιστον 15 % σε δραστηριότητες εφαρμογής του ειδικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχείο β) σημείο i)·
- τουλάχιστον 40 % σε δραστηριότητες εφαρμογής των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχείο -α)· και
- τουλάχιστον 45 % σε δραστηριότητες εφαρμογής των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 στοιχεία α), β) σημεία ii) έως ν) και στοιχείο γ) και στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β)·

β) Στο πλαίσιο του ποσού που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο β):

- 15 % σε δραστηριότητες μνήμης·
- 65 % στη δημοκρατική συμμετοχή·
- 10 % σε δραστηριότητες προώθησης· και
- 10 % στη διοίκηση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Δραστηριότητες που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα

Ο γενικός και οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος που ορίζονται στο άρθρο 2 θα υλοποιηθούν ιδίως με την υποστήριξη των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

- α) ευαισθητοποίηση, **προώθηση και** διάδοση πληροφοριών με σκοπό τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με **τα δικαιώματα και τις αξίες και** τις πολιτικές, στους τομείς **και τους στόχους** που καλύπτονται από το πρόγραμμα·
- β) αμοιβαία μάθηση μέσω της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών με σκοπό τη βελτίωση των γνώσεων και της αμοιβαίας κατανόησης ·
- γ) δραστηριότητες **αναλυτικής** παρακολούθησης με στόχο την κατανόηση της κατάστασης στα κράτη μέλη και σε επίπεδο **Ένωσης** στους τομείς που καλύπτονται από το πρόγραμμα, καθώς και τη βελτίωση της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, των πολιτικών **και των αξιών της Ένωσης εντός των κρατών μελών, όπως δραστηριότητες οι οποίες περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τη συλλογή δεδομένων και στατιστικών, την ανάπτυξη κοινών μεθοδολογιών και, κατά περίπτωση, δεικτών ή σημείων αναφοράς για συγκριτική αξιολόγηση, μελέτες, έρευνες, αναλύσεις και επισκοπήσεις, αξιολογήσεις, εκτιμήσεις επιπτώσεων, την κατάρτιση και τη δημοσίευση οδηγών, εκθέσεων και εκπαιδευτικού υλικού**·
- δ) κατάρτιση των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών με στόχο τη βελτίωση των γνώσεών τους σχετικά με τις πολιτικές και τα δικαιώματα στους τομείς **που καλύπτει το πρόγραμμα**·
- ε) ανάπτυξη και συντήρηση εργαλείων της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)·
- εα) στήριξη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και μη κερδοσκοπικών φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του προγράμματος, προκειμένου να αυξηθεί η ικανότητά τους να αντιδρούν και να εξασφαλίζουν επαρκή**

πρόσβαση όλων των πολιτών στις υπηρεσίες τους και στις δραστηριότητες παροχής συμβουλών και υποστήριξης·

- εβ) στήριξη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και μη κερδοσκοπικών φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του προγράμματος για την άσκηση δραστηριοτήτων προώθησης των δικαιωμάτων, με αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων την ενίσχυση της προστασίας και της προώθησης των αξιών της Ένωσης και του σεβασμού του κράτους δικαίου και τη συμβολή στον δημοκρατικό διάλογο, τη διαφάνεια και τη χρηστή διακυβέρνηση, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις συρρίκνωσης του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών·*
- στ) ενίσχυση της ευαισθητοποίησης μεταξύ των πολιτών, ιδίως των νέων, ως προς τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, την πολιτιστική κληρονομιά, την ταυτότητα και την ιστορία, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ολοκληρωτικά και απολυταρχικά καθεστώτα και άλλα καθοριστικά γεγονότα της πρόσφατης ευρωπαϊκής ιστορίας, ώστε να ενισχυθεί η μνήμη ■ και η προσήλωση των ευρωπαίων πολιτών στην Ένωση και να ενθαρρυνθεί η ανεκτικότητα, η αμοιβαία κατανόηση, ο διαπολιτισμικός διάλογος και ο σεβασμός της πολυμορφίας·*
- ζ) δράσεις που φέρνουν πιο κοντά τους ■ πολίτες διαφορετικών εθνικοτήτων και πολιτισμών, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε δραστηριότητες αδελφοποίησης πόλεων και έργα της κοινωνίας των πολιτών, ούτως ώστε να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για μια ισχυρότερη προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή και να προάγεται η συμμετοχή στα κοινά και στις δημοκρατικές διαδικασίες·*
- η) ενθάρρυνση και διευκόλυνση της ενεργής και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχής στην οικοδόμηση μιας πιο δημοκρατικής ένωσης, καθώς και ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις αξίες μέσω της στήριξης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·*
- θ) ανάπτυξη των ικανοτήτων των ευρωπαϊκών δικτύων, με σκοπό την προώθηση και την περαιτέρω ανάπτυξη του δικαίου, των αξιών, των πολιτικών στόχων και των στρατηγικών της Ένωσης ■ ·*
- ι) χρηματοδότηση της τεχνικής και οργανωτικής υποστήριξης για την εφαρμογή του κανονισμού [(ΕΕ) αριθ. 211/2011], ούτως ώστε να στηρίζεται η άσκηση από τους*

πολίτες του δικαιώματος να διοργανώνουν και να υποστηρίζουν πρωτοβουλίες ευρωπαϊών πολιτών·

- ια) βελτίωση της γνώσης του προγράμματος, καθώς και της διάδοσης και της δυνατότητας μεταφοράς των αποτελεσμάτων του, και ενίσχυση της απήχησης του, μεταξύ άλλων, με τη συγκρότηση και την υποστήριξη **■ των σημείων** επαφής για το πρόγραμμα.

()

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Δείκτες

Το πρόγραμμα θα παρακολουθείται με βάση δέσμη δεικτών που αποσκοπούν στη μέτρηση του βαθμού κατά τον οποίο θα έχουν επιτευχθεί ο γενικός και οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος, ενώ θα ελαχιστοποιούνται ο διοικητικός φόρτος και το διοικητικό κόστος. Προς τον σκοπό αυτό, θα συλλέγονται στοιχεία όσον αφορά την ακόλουθη δέσμη κύριων δεικτών:

Αριθμός των ατόμων που προσεγγίστηκαν μέσω: i) δραστηριοτήτων κατάρτισης· ii) δραστηριοτήτων αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών· iii) δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και διάδοσης.
Αριθμός οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που προσεγγίστηκαν μέσω δραστηριοτήτων στήριξης και ανάπτυξης ικανοτήτων
Αριθμός διακρατικών δικτύων και πρωτοβουλιών που επικεντρώνονται στην ευρωπαϊκή μνήμη και κληρονομιά ως αποτέλεσμα των παρεμβάσεων του προγράμματος

Όλα τα ατομικά στοιχεία κατανομούνται ανά φύλο, όποτε αυτό είναι δυνατό· οι ενδιάμεσες και οι τελικές αξιολογήσεις του προγράμματος εστιάζουν σε κάθε σκέλος και σε κάθε δραστηριότητα, περιλαμβάνουν την προοπτική της ισότητας των φύλων και αξιολογούν τις επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων.